

DOI: 10.34015/2523-4552.2025.1.19
УДК 343.983.7

Степанюк Р. Л.,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри оперативно-
розшукової діяльності та розкриття
злочинів Харківського національного
університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0002-8201-4013

Костенко Р. С.,
доктор філософії,
асистент кафедри стоматології
Донецького національного медичного
університету
ORCID: 0000-0001-7524-442X

ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ ЩОДО ДНК-ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЖЕРТВ ВІЙНИ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

У статті надано рекомендації щодо вирішення слідчими типових тактичних завдань, які виникають на стадії досудового розслідування у зв'язку з ДНК-ідентифікацією жертв війни. Наголошено, що через війну тактичні завдання щодо ідентифікації особи із використанням ДНК-аналізу постають перед слідчими значно частіше, ніж це було раніше. Їх вирішення характеризується підвищеною складністю. Це у більшості випадків пов'язано із невізначеним колом об'єктів для порівняння. В таких умовах потрібно використовувати весь наявний арсенал засобів криміналістичного ДНК-аналізу, зокрема використовувати спеціальні знання у формі швидкого ДНК-тестування спеціалістами-криміналістами, судової молекулярно-генетичної експертизи та перевірки за криміналістичною базою даних ДНК. На стадії досудового розслідування типовими ситуаціями, в яких постають відповідні тактичні завдання, є: виявлення трупа невідомої особи, впізнати який іншими методами не вдається; виявлення фрагментів і частин тіл; зникнення особи за обставин, які ймовірно вказують на її загибель; наявність особи, яка не може повідомити інформацію про себе, тощо. Щодо кожної ситуації потрібно застосовувати алгоритм дій з оптимального обрання способів вирішення поставлених завдань. Зокрема важливе значення має одержання посмертних і прижиттєвих зразків біологічного матеріалу, проведення досліджень спеціалістами-криміналістами з використанням приладів швидкого ДНК-тестування, наповнення та використання локальних баз даних ДНК і центрального обліку геномної інформації людини. При виявленні часткових збігів ДНК-профілів за базою даних слідчим і прокурорам необхідно вживати заходів за рекомендаціями експертів щодо одержання біологічних зразків у родичів за пріоритетністю подальших досліджень. Корисними можуть

бути консультації фахівців у галузі судової генетики на всіх стадіях досудового розслідування.

Ключові слова: ідентифікація, ДНК-аналіз, тактичні завдання, слідчі ситуації, досудове розслідування, судова наука, судова експертиза.

Постановка проблеми. В умовах війни органи досудового розслідування все частіше стикаються з необхідністю ідентифікувати осіб за ДНК, оскільки молекулярно-генетичні дослідження є найточнішим, а при значному спотворенні тіла фактично єдиним, методом підтвердження особистості загиблих. Сучасні технології ДНК-ідентифікації надають широкі можливості в цьому контексті, але є досить коштовними і специфічними, тому потребують грамотного підходу до постановки і вирішення відповідних завдань під час розслідування кримінальних правопорушень.

У практичній діяльності слідчі і прокурори стикаються з певними труднощами в організації молекулярно-генетичних досліджень і судових експертиз, зокрема під час встановлення особи загиблих внаслідок бойових дій в умовах величезного невизначеного кола ймовірних жертв. Така ситуація, яка зараз склалась в Україні, вважається найскладнішою у світовій практиці, тому потребує вжиття комплексних заходів. У зв'язку з цим у вітчизняну правозастосовну практику за підтримки іноземних партнерів і міжнародних організацій в останні роки було впроваджено низку новітніх інструментів криміналістичного і судово-медичного ДНК-аналізу. Разом із цим, у числі іншого, ці заходи мають бути спрямовані на формування дієвих науково-методичних рекомендацій щодо використання спеціальних знань у галузі молеку-

лярної генетики на стадії досудового розслідування.

Аналіз останніх досліджень публікацій. Проблематика ДНК-ідентифікації загиблих є широко дослідженою в зарубіжній науковій літературі в контексті застосування молекулярно-генетичних методів під час розслідування катастроф із масовими жертвами. Ґрунтовні рекомендації з цього приводу сформовані Інтерполом, Міністерством юстиції США та комісією Міжнародного товариства судової генетики (ISFG). Вони насамперед стосуються загальних організаційних і методичних основ. Але наукових досліджень, спрямованих на адаптацію відповідних рекомендацій до українських реалій майже не проводилось. Вітчизняними науковцями було проаналізовано відповідні міжнародні засади (Р. Л. Степанюк і В. О. Гусєва) та проблеми правового регулювання криміналістичного ДНК-аналізу (О. О. Юхно і Д. Д. Заяць, Д. Р. Степанюк, В. В. Кікінчук та ін.), опрацьовано особливості використання сучасних приладів швидкого ДНК-тестування для ідентифікації загиблих в умовах війни (А. О. Левицький, Є. Ю. Свобода, Т. В. Михальчук, О. О. Шульга, К. О. Чаплинський, І. В. Пиріг, Р. Л. Степанюк та ін.), узагальнено судово-медичну літературу щодо особливостей ідентифікації загиблих під час війни (А. М. Біляков, Н. М. Ергард) і підкреслено значення ДНК-ідентифікації (О. В. Матарикіна, О. Г. Волошин, В. А. Колесник та ін.). Проте існує потреба формування на

цих підставах конкретних рекомендацій, які варто застосовувати безпосередньо в слідчій діяльності за конкретними кримінальними провадженнями.

Постановка завдання. Метою статті є визначення напрямів вирішення слідчими типових тактичних завдань, які виникають на стадії досудового розслідування у зв'язку з ідентифікацією жертв війни за ДНК.

Виклад основного матеріалу. Під час війни тактичні завдання щодо ідентифікації особи із використанням ДНК-аналізу постають перед слідчими значно частіше, ніж це відбувається в мирний час. Зокрема досить поширеними є ситуації виявлення спотворених тіл та їх фрагментів на полях битв, у масових захороненнях, на місцях обстрілів тощо. Значна кількість військово-службовців і цивільних громадян зникли безвісти за обставин, які можуть свідчити про їхню ймовірну загибель внаслідок бойових дій. В усіх подібних випадках слідчому потрібно вміти ефективно діяти як на початковому етапі розслідування з метою забезпечення подальшої перспективи ДНК-дослідження, так і на наступному етапі задля одержання достовірних результатів.

ДНК-ідентифікація на стадії досудового розслідування завжди здійснюється із використанням спеціальних знань у галузі судової генетики. Основною формою їх використання є судова молекулярно-генетична експертиза. Крім безпосереднього порівняльного дослідження експертом зразків біологічного матеріалу, важливим інструментом також є автоматизована база даних ДНК, яка дозволяє швидко здійсню-

вати пошуки збігів генетичних ознак. Також нещодавно, вже під час повномасштабної війни, в правоохоронну практику було запроваджено інструменти швидкого ДНК-тестування, які використовують спеціалісти-криміналісти у формі досліджень, що проводяться на початковому етапі розслідування.

Ефективність вирішення завдань щодо встановлення особистості загиблих внаслідок бойових дій під час досудового розслідування злочинів не тільки вимагає застосування найсучасніших експертних методів [1], а і значною мірою залежить від належної організації процедур одержання посмертних і референтних біологічних зразків, організації процесу ДНК-аналізу та порівняння отриманих результатів [2, с. 34]. Сьогодні найбільші труднощі виникають при дослідженні трупів, що мають фрагментований вигляд, а враховуючи, що характерною особливістю подій воєнного часу, завдання із встановлення особи набуває особливої актуальності [3, с. 52-53].

Коли ситуація ускладнена масовістю жертв і у слідства немає даних щодо конкретного трупа або відносно невеликого кола тіл і осіб, які перевіряються, на допомогу може прийти криміналістична база даних ДНК, якісне наповнення якої є надзвичайно важливим завданням. В Україні тривалий час була відсутня належна правова основа для державної реєстрації генетичних даних людини в криміналістичних цілях, хоча потреба її прийняття була очевидною [4]. Профільний закон України «Про державну реєстрацію геномної інформації людини» було прийнято і введено в дію вже під час масштабних бойових дій. Це дозво-

лило забезпечити умови для належного функціонування вітчизняної бази даних ДНК. Такий крок назрів вже давно, але запровадження відповідних норм в практику відбувається з певними труднощами. Науковці відзначають вади зазначеного закону, який потребує подальшого вдосконалення [5], як і є потреба доповнити КПК України положеннями, спрямованими на належне унормування процедур одержання помертних і прижиттєвих біологічних зразків зниклої безвісти особи та зразків ймовірних родичів [6, 7].

Удосконалення потребує також законодавче регулювання і правозастосовна практика щодо збирання та зберігання прижиттєвого біологічного матеріалу осіб, які ризикують втратити життя у зв'язку з виконанням службових обов'язків. Адже саме такі зразки є важливим об'єктом для порівняння за потреби ДНК-ідентифікації під час війни. Зараз нормативними актами передбачено одержання і зберігання зразків біологічного матеріалу військовослужбовців, поліцейських і членів добровольчих формувань територіальних громад. Зразки повинні відбирати за місцем несення служби і зберігати у спеціально визначених місцях, якими переважно є кадрові підрозділи або відомчі заклади охорони здоров'я. Але ця робота тільки розпочалась і виникає низка труднощів щодо її належної організації. Варто розуміти, що реалізація завдань щодо ДНК-ідентифікації людини на стадії досудового розслідування має здійснюватися при суворому дотриманні законодавства, тому що генетичні дані відносяться до числа найбільш чутливих різновидів персональних даних і потребують особ-

ливого правового захисту задля забезпечення права особи на повагу до приватного і сімейного життя.

Наразі відповідно до вимог законодавства про державну реєстрацію геномної інформації обов'язковій реєстрації підлягають ДНК-профілі підозрюваних, обвинувачених і засуджених за вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів, передбачених розділами I, II, III, IV, VI, IX, XIII, XX Особливої частини Кримінального кодексу України, а також осіб, до яких застосовані примусові заходи медичного характеру, невідомих осіб, чий слід виявлений під час проведення слідчих дій, невпізнаних трупів, осіб, зниклих безвісти, осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе, та військовополонених [8]. Якщо під час досудового розслідування проводиться судова молекулярно-генетична експертиза, слідчому потрібно враховувати, що в передбачених законом випадках геномна інформація, яка підлягає обов'язковій державній реєстрації, поміщується до Електронного реєстру геномної інформації людини (далі – ЕРГІЛ). З цією метою уповноважені особи експертних установ складають реєстраційні картки. Якщо в ході автоматизованого пошуку за базою даних виявляється збіг генетичних даних, про цей факт експерти повідомляють орган досудового розслідування.

Найпростішою є ситуація, коли має місце повний збіг, тобто виявляється, що ДНК-профіль невстановленого тіла належить особі, чия геномна інформація міститься в базі даних. Але таких випадків поки що небагато, зважаючи на те, що активне наповнення вітчизняної бази да-

них тільки розпочалось. Тому на стадії досудового розслідування частіше виникають більш проблемні ситуації, коли збігів не трапляється, або експерти виявляють тільки часткові збіги, що засвідчують ймовірність біологічної спорідненості трупа з певними особами. Тоді для того, щоби ідентифікувати невпізнане тіло за ДНК, необхідно провести порівняльне дослідження із референтними зразками біологічного матеріалу. Такими зразками можуть бути прижиттєві зразки зниклої особи та зразки її біологічних родичів.

Співставлення з прижиттєвими зразками надає можливість достовірно констатувати наявності або відсутності повного збігу. Тому такі зразки є найбільш інформативними. Але знайти їх можна тільки у заздалегідь відібраному біологічному матеріалі певної категорії осіб (військовослужбовців, поліцейських тощо), про що вказувалось вище, або з особистих речей зниклої безвісти особи. До особистих речей, з яких можуть бути отримані прижиттєві зразки ДНК, варто відносити тільки предмети особистого користування. Це може бути зубна щітка, станок для гоління, непрасована натільна білизна, речі з місцями ймовірного контакту з тілом людини. Такі речі як постільна білизна, рушники, машинки для стрижки і т.п., якими можуть користуватися інші члени сім'ї при сумісному проживанні, як правило, для цих цілей непридатні, адже вони вміщують суміш ДНК всіх користувачів [9, с. 450]. Знайти особисті речі можна далеко не завжди і тільки на початковому етапі в ситуаціях, коли розслідування починається за фактом зникнення особи. У таких

випадках слідчому доцільно з'ясовувати можливість виявити особисті речі, вилучати їх і призначати молекулярно-генетичну експертизу, що створить умови для подальших порівняльних досліджень зі зразками ДНК невстановлених тіл.

Якщо прижиттєвих ДНК-профілів і біологічних зразків немає, ідентифікація можлива за зразками ДНК родичів. Згідно чинного законодавства геномна інформація близьких родичів осіб, зниклих безвісти, підлягає добровільній державній реєстрації. Цей аспект є важливим для розслідування, оскільки слідчому необхідно не тільки одержати біологічні зразки у родичів і призначити молекулярно-генетичну експертизу, а і забезпечити можливість поміщення ДНК-профілів до бази даних і здійснення відповідної перевірки. Для цього слідчому потрібно отримати у особи письмову згоду на обробку її персональних даних і внесення їх до ЄРГІЛ та сформулювати запит на перевірку. Такі згоди і запити долучають до постанов про призначення судової молекулярно-генетичної експертизи. Після проведення експертизи уповноважена особа експертної установи формує реєстраційну картку для поміщення ДНК-профіля до ЄРГІЛ і проведення перевірки за обліком. Якщо в результаті виявляються родинні збіги, про це повідомляють слідчого, якому потрібно провести додаткові процесуальні дії.

У лабораторіях судової генетики основним методом ідентифікації є порівняння генетичних ознак за набором локусів аутосомної ДНК. Зараз порівняльне дослідження біологічних зразків невпізнаних трупів і родичів зниклих безвісти

осіб здійснюють не менше, ніж за 23 аутосомними STR-локусами. Але у випадку з родичами цього методу недостатньо і потрібно додатково вдаватись до інших методів дослідження, зокрема щодо Y-хромосоми, X-хромосоми, мітохондріальної ДНК (мтДНК). Тільки комплекс методів дозволяє достовірно встановити особу загиблого, тому слідчому важливо виконувати надані експертами рекомендації стосовно одержання біологічних зразків у певних родичів за пріоритетністю і призначення додаткових молекулярно-генетичних експертиз. У зв'язку з цим, відповідно до вироблених у практиці підрозділів Експертної служби МВС України підходів, слідчому разом із повідомленням про збіг надають конкретні рекомендації щодо подальших дій, зокрема кола осіб, у яких варто отримати зразки для наступних молекулярно-генетичних досліджень. Рекомендації базуються на розроблених алгоритмах із пріоритетністю подальших молекулярно-генетичних досліджень залежно від первинного збігу.

Дієвим інструментом ДНК-ідентифікації тіл загиблих в умовах війни виявились засоби швидкого ДНК-тестування (rapid DNA), які використовують спеціалісти-криміналісти підрозділів Національної поліції. Дослідниками підкреслено, що використання Rapid DNA на місці події усуває будь-які збої, які виникають через затримки зберігання та обробки, і в той же час забезпечує негайне підтвердження того, що ДНК є придатною для аналізу і була зібрана до того, як місце злочину або особа більше не доступні [10, с. 155]. Важливе значення має застосування

таких приладів у польових умовах, що дозволяє за короткий проміжок часу визначити профіль ДНК значної кількості осіб. Це значно зменшує час очікування близькими, рідними й іншими зацікавленими особами довідкових відомостей про розпізнавання особи невідізнаних трупів [11, с. 20]. Актуальність таких технологій зумовила внесення доповнень до КПК України і розширення прав спеціаліста наданням довідок і висновків щодо ідентифікації особи (п 9 ч. 4 ст. 71 КПК України). Таким чином у органів досудового розслідування є можливість встановлювати ДНК-профілі невідізнаних тіл і родичів зниклих осіб у більш стислі строки, ніж потрібні для проведення судових молекулярно-генетичних експертиз. Але є певні застереги, які пов'язані з тим, що одержані результати не повинні підміняти молекулярно-генетичну експертизу. Значення експрес-досліджень полягає у вирішенні невідкладних завдань розслідування щодо сортування тіл і попереднього встановлення особистості загиблих в умовах масових жертв. Надалі в кримінальному провадженні потрібно призначити судову молекулярно-генетичну експертизу. Як видається, зараз є нагальна потреба у формалізації методичних вимог щодо одержання зразків біологічного матеріалу та їх дослідження з використанням інструментів швидкого ДНК-тестування та систематичного навчання персоналу, задіяного в цих процесах, що в нинішніх умовах масштабності вирішуваних завдань є досить складним завданням [12, с. 252].

Типовими слідчими ситуаціями, коли постає тактичне завдання щодо ідентифікації людини за

ДНК, є наступні: 1) виявлення трупа невідомої особи, впізнати який іншими методами не вдається; 2) виявлення фрагментів і частин тіл; 3) звернення родичів і знайомих осіб військовослужбовців, які зникли безвісти; 4) зникнення особи за обставин, які ймовірно вказують на її загибель; 5) наявності особи, яка не може повідомити інформацію про себе, або якщо є підстави вважати, що повідомляє неправдиві дані тощо. Способи вирішення цього завдання значною мірою залежать від обставин справи, але варто запропонувати рекомендації загального характеру.

Так, при виявленні невпізнаного трупа слідчому необхідно одержати посмертні зразки біологічного матеріалу, призначити судову молекулярно-генетичну експертизу й одержати результат перевірки ДНК-профілю за ЄРГІЛ. Якщо виявлено частини трупа/трупів, варто спочатку здійснити їх дослідження спеціалістами-криміналістами з використанням приладів швидкого ДНК-тестування для встановлення належності певних фрагментів конкретному тілу. У ситуації масових жертв за допомогою експрес-дослідження також доцільно встановити ДНК-профілі родичів імовірних жертв і порівняти їх з генетичними ознаками біологічного матеріалу тіл загиблих з використанням локальної бази даних ДНК. Надалі призначаються судові молекулярно-генетичні експертизи з урахуванням проміжних результатів досліджень спеціалістів.

Під час розслідування факту зникнення особи за обставин, які ймовірно вказують на її загибель, слідчому слід невідкладно вжити заходів щодо виявлення та вилучен-

ня її особистих речей, з яких можуть бути одержані зразки біологічного матеріалу. За цими речами признається молекулярно-генетична експертиза з метою встановлення придатного для ідентифікації ДНК-профілю. Крім того, коли є родичі зниклої особи, їхні біологічні зразки потрібно відразу направляти на молекулярно-генетичну експертизу із оформленням добровільної інформованої згоди на поміщення ДНК-профілів до ЄРГІЛ і здійснення відповідної перевірки. При виявленні за базою даних ДНК збігу за родинними зв'язками ДНК-профілів невпізнаного трупа та родичів зниклих осіб слідчому необхідно виконати рекомендації експертів щодо одержання біологічних зразків у родичів за пріоритетністю подальших досліджень.

Крім того варто наголосити, що в усіх випадках слідчому доцільно одержувати консультативну допомогу фахівців у галузі судової біології та враховувати специфіку конкретної справи.

Висновки. Вирішення тактичних завдань з ДНК-ідентифікації невпізнаних тіл під час війни характеризується підвищеною складністю, оскільки у більшості випадків пов'язано із відсутністю визнаємого кола об'єктів для порівняння. В таких умовах потрібно використовувати весь наявний арсенал засобів криміналістичного ДНК-аналізу, зокрема шляхом використання спеціальних знань у формі швидкого ДНК-тестування спеціалістами-криміналістами, призначення судової молекулярно-генетичної експертизи та проведення перевірок за криміналістичною базою даних ДНК.

На стадії досудового розслідування типовими ситуаціями, в яких постають відповідні тактичні завдання, є: виявлення трупа невідомої особи, впізнати який іншими методами не вдається; виявлення фрагментів і частин тіл; зникнення особи за обставин, які ймовірно вказують на її загибель; наявності особи, яка не може повідомити інформацію про себе тощо. Щодо кожної ситуації потрібно застосовувати алгоритм дій щодо оптимального обрання способів вирішення поставлених завдань. Зокрема важливе значення має одержання посмертних і прижиттєвих зразків біологічного матеріалу,

проведення досліджень спеціалістами-криміналістами з використанням приладів швидкого ДНК-тестування, наповнення та використання локальних баз даних ДНК і центрального обліку геномної інформації людини. У випадку виявлення часткових збігів за базою даних слідчим і прокурорам необхідно вживати заходів згідно рекомендацій експертів щодо одержання біологічних зразків у родичів за пріоритетністю подальших досліджень. Корисними можуть бути консультації фахівців у галузі судової генетики на всіх стадіях досудового розслідування.

Список використаних джерел

1. Костіков І. Ю., Марійко В. В., Щербакова Ю. В., Мартиненко С. В., Сірівля А. І., Сандалович Б. О., Аббасов Р. Г. Молекулярно-генетична ідентифікація осіб, загиблих під час російської збройної агресії проти України: успіхи та проблеми. *Криміналістичний вісник*. 2023. Вип. 39 (1). С. 10–28.
2. Степанюк Р. Л., Гусева В. О. Організаційні засади ДНК-ідентифікації загиблих унаслідок надзвичайних подій із масовими жертвами. *Криміналістичний вісник*. 2023. Вип. 39(1). С. 29–38.
3. Колесник В. А. До питання про ідентифікацію жертв війни. *Актуальні питання криміналістики та судової експертизи в умовах воєнного стану* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 3 липня 2024 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. С. 49–53.
4. Білоус В. В. Законодавче забезпечення генетичної ідентифікації в Україні: проблеми теорії і практики криміналістики. *Право і суспільство*. 2015. № 5-2. Ч. 3. С. 216–224.
5. Степанюк Д. Р. Проблемні аспекти правового регулювання державної реєстрації геномної інформації людини в Україні. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2023. № 12. С. 426–429.
6. Stepaniuk R., Kikinchuk V., Pyrih I., Pletenets V., Prylovskyi V. Multifaceted approach to legislative regulation for using DNA analysis in criminal proceedings of Ukraine. *Amazonia Investiga*. 2022. V. 11(50)/ P. 130-139. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.50.02.13>.
7. Юхно О. О., Заяць Д. Д. Проблеми правового регулювання криміналістичного ДНК-аналізу в Україні. *Європейські перспективи*. 2024. № 4. С. 43–48.
8. Про державну реєстрацію геномної інформації людини : Закон України від 9 липня 2022 року № 2391-IX. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2391-20#n55>.
9. Степанюк Р. Л., Матарикіна О. В. Особливості призначення молекулярно-генетичної експертизи з метою ідентифікації невпізнаних трупів. *Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу* : матеріали V міжнар.

наук.-практ. конф. (м. Київ, 21 грудня 2023 р.) / за заг. ред. Н. В. Нестор; уклад.: А. О. Полянський, О. В. Баулін, Ю. О. Мазниченко, Н. А. Гаврилюк, Ю. Б. Форіс; Міністерство юстиції України. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз. Київ, 2023. С. 447–451.

10. Свобода Є. Ю., Михальчук Т. В., Шульга О. О. Технологія швидкісного встановлення ДНК-профілю–Rapid DNA. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 3 (81). С. 150–156.

11. Чаплинський К. Основні напрями використання технічного приладу ANDE Rapid DNA. *Теорія і практика використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні* : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Дніпро, 25 трав. 2023 р.). Дніпро: ДДУВС, 2023. С. 19–23.

12. Степанюк Р. Експрес-аналіз ДНК у розслідуванні кримінальних правопорушень. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 2. С. 247–254.

Stepaniuk Ruslan, Doctor of Law, Professor, Department of Operational and Investigative Activity and Crime Solution of Kharkiv National University of Internal Affairs

ORCID: 0000-0002-8201-4013

Kostenko Roman, Ph.D. (Medicine), Department of Dentistry of Donetsk National Medical University Donetsk National Medical University

ORCID: 0000-0001-7524-442X

Solving problems of DNA identification of war victims at the pre-trial investigation stage

In the article, the authors provide recommendations for investigators to address typical tactical tasks that arise at the pre-trial investigation stage in connection with DNA identification of war victims. The authors emphasise that due to the war, tactical tasks of identifying a person using DNA analysis are faced by investigators much more often than before. Solving such problems is characterised by increased complexity. In most cases, this is due to an indefinite range of objects for comparison. In such circumstances, it is necessary to use the entire available arsenal of forensic DNA analysis tools. In particular, it is necessary to use specialised knowledge by conducting rapid DNA testing by forensic specialists, conducting forensic molecular genetic examination and checking the forensic DNA database. At the stage of pre-trial investigation, typical situations in which relevant tactical tasks arise include: the discovery of a corpse of an unknown person who cannot be identified by other methods; the discovery of body fragments and parts; the disappearance of a person under circumstances that may indicate his or her death; the presence of a person who cannot provide information about himself or herself, etc. For each situation, an algorithm of actions should be applied to optimise the choice of ways to solve the tasks. In particular, it is important to obtain postmortem and lifetime samples of biological material, conduct research by forensic specialists using rapid DNA testing devices,

fill and use local DNA databases and central records of human genomic information. If partial matches of DNA profiles are found in the database, investigators and prosecutors should take action on the recommendations of experts to obtain biological samples from relatives as a priority for further research. Consultations with experts in the field of forensic genetics at all stages of the pre-trial investigation may be useful.

Keywords: *identification, DNA analysis, tactical tasks, investigative situations, pre-trial investigation, forensic science, forensic examination.*